

## NOVINKY Z ČECH.

Převodní informace od zpravodaje "Pok. Záp."

V Praze 5. července '98.

Situacní. Německá zářící kultura. Německá "státní řeč" pohovela. Boj proti Husovi. Přemalovali Husa na sv. Jana. Schůze a politický ruch. Drobty.

**Situacní.** Žijeme z kapitálu. Vykonalí jsme oslavu Palackého, zdařila se v manifestaci všeslovanskou a teď — těšíme se s úspěchem. Máme ruce v klínu. To je už naše kletba. Jsme vznětlivi jako sláma, ale rychle ochladáme a — hovíme si. Než bohudík, i zlo je dobré. Němci se z dojmu všeslovanských slavností v Praze a z odvetné slavnosti v Krakově ještě nezpamatovali. Řádí zběsile, štvou na nás vládu, policii i celou říši Německou. Vypovídají ruské hosty z Rakouska a toto řádění, jak jsme právě psali, má dobrou stránku tu, že nutí nás z klidu ku práci. Struny na slavnostech v Praze a v Krakově zladěné se trvale upevňují a styky uvolněné obnovují, což nejméně znáti je v listech slovanských, druhy Čechům i málo přejících. Tento obrat ponese ovoce. Proti "souručenství" Němců všech zemí rakouských stojí dnes "souručenství" slovanské pevné, větší a dejiž nebe i vytrvalejší. . . . .

V ruch poslavnostní zapadl u nás v Čechách veselý odraz, počta z vítězství amerických nad jařmitely španělskými. Naše listy, zejména "Nár. Listy" věnují válce celé strany a ty obecenstvo naše hltá. V hostincích jsou mapy bojiště, špendlíky s praporečky znázorňují vojská a loďstva posice. Bojujeme tedy s vámi a jak horlivě a se živou sympatií! Zpráva o každém Čechu v armádě americké je pamlskou, lid čte po ulici, doma, v práci i po ní. Kéž svoboda má všude toho zastání jako u vás, kéž i nám z ní aspoň paprsek svitne. . . . . Tot' naše reflexe.

Ale vládní tisk valně zbraním americkým nepřeje. Spíš kloní se ku španělsku a maje toho milánka ve písni, hledá honem cestu zprostředkovací. . . . .

Proč nehledí si svého? Což nemá doma práce dost a dost? Vždyť se tu vládne absolutisticky § 14. jako v despotických státech. Kde jsou delegace, kde je parlament? V které zemi klid a mír a blahobyt?

A naděje na zlepšení? Žádání! Ve Vídni sic právě pilně konferují — zejména o nějakých punktačních nových na usmíření protij, ale — z mraku dešť nebude. Čechové si už konferenci odbyli, takže historická šlechta, teď přijde na řadu německá šlechta a naposled — německý sfanatizovaný lid. Ale ten do besídky nepjde.

A kdyby šel — výsledek konferencí bude multa.

Němci chtějí panovat, Čechové nechť jich poslouchat. Smír je možný jen tím, učiní-li se jeden rovným druhému. Ale tu Němci nevolí. Vláda je ochotna opět ustoupiti (jak se ta naše předpokládání prorocky osvědčují!) a chce zrušiti jazykové výnosy a zaměnit je jazykovým zákonem die § 14. Jak by ten zákon dopadl, víme. A proto my zase voláme do zbraně. . . . . Marné tedy lepení. Čachr s národním majetkem je nemožný.

Vari, smlouvači! Nerozvažuj, ale rozetni uzel zákonem o národní rovnoprávnosti a — bude dobře. Čeští poslanci mají z voličských schůzí tento příkaz. A cívne-li vláda, bude zle.

Jak vidíte tedy, ta naše situacní písnička není veselá. A národohospodářská teprve ne. Býdu plno, výdělků málo, obchodní a průmyslový ruch dosti vázne, penáze lpi v jedněch rukách. Zle, matičko, zle.

**Německá zářící kultura** zasazá-řila. Jak jsme oznámili, měl se konati v pruském Polsku v Pozna ni sjezd lékařský mezinárodní, jako byl loni v Petrohradě. Ale pruská vláda se vzteku nad slovanským sjednocením v Praze, zakázala v něm účast všech slovanských hostů lékařů. Říká se: "host do domu, Bůh do domu", ale Průšáci už za dob sv. Vojtěcha byli jako kanibalové. Kdo slyšel jakživ na mezinárodním sjezdu, sjezdu to vědeckém, zakazovati účast hostům! No, kulturo, teď jsi si dala pečet!

**Německá "státní řeč"** pohovela. Renegát Kolisko s několika zařazanými prusofily učinil na sněmu ve Vídni návrh, aby byla němčina prohlášena v Dol. Rakousích a vůbec v Cislajtanií řečí státní. Tím chtějí čelit jazykovým nařízením. Návrh byl sněmem jednohlasně sice přijat, ale císař zákon nepotvrdil. Z toho dovozují se u nás různé kombinace, že císař chce upravení jazykových poměrů dle zemí a převahy národnosti. Pravda-li to, nuž, cesta volná. Vládně se § 14. at' tedy vláda z císařských nařízením vypracuje ne nařízení, ale zákon o rovnoprávnosti a — hotovo. Ale to se asi nestane. Němci z nepotvrzení Koliskova zákona radost ovšem nemají. . . . .

**Boj proti Husovi.** Psali jsme už o tom, jak klerikálové zuř, agituji z kazatelny, z far, ze štoly, sbírají podpisy, jen aby pomník v Praze na Staroměstském náměstí nestál. Proti těmto peticím jsou druhé zas pro pomník. Schůze, debaty a hádky jsou na denním pořádku, vše pro Husa.

A přece se v Čechách psávalo v r. 1590 místo 6. července "na den sv. J. Husa!"

Proč tedy boj? Inu šlápl těm farisejcům našim Hus na kuří oko vědit' oni, že dnes žijí jako druhy zas už v kalu a v bahně a že tedy oslava Husova snadno by připomněla jeho reformu kněžského života. A toho se bojí.

**Přemalovali Husa na Jana Nedomuckého!** Na Pankráci u Prahy stála od r. 1593 socha světce Husa. Stála 300 let bez pohromy. Až najednou zmizel s pomníku kalich a z Husa učiněn pověsný Jan z Pomuka! Obec Pankrácká chtěla dle historických dokladů dáti pomník věrně zas v Husův restaurovat, neboť pomník jest na její pozemku a její majetek. Ale — církev katolická nedovolila. Farar i celá konsistoř ujali se změněného pomníku a — teď jej hlídá až 60 strážníků. Obec zažalovala konsistoř a teď je tedy Hus v procesu s Johánkem z Pomuka. Jak proces dopadne se ví — konsistoř prohraje a bude mít o jednu ostudu víc.

**Schůze a politický ruch v Čechách.** Schůzí plno. Politické alarmují poslance do opposice. Jest jich ve městech i na vsích plno. Národní dělnictvo zápasí zase s internacionálou. Důležitá volba v této skupině koná se zítra. Volí se nový výbor hromady obchodních pomocníků. Obchodů v Praze plno německo-židovských a za české liknavosti byl starý výbor německý. Zítra svede se boj o jeho dobytí. Soudíme, že vítězný, ač dostaví-li se Čechové k volbě, jako Němci a židi do jednoho.

Na venkově českém i v Praze teď konají se tu a tam ještě oslavy Palackého, nyní však houfněji Husovy. Je to jaksi odpověď na řádění klerikální. V Rokycanech dojde konečně také letos na slavnost Rokycanovu, námi již loni oznámenou. Ruch pro Husa je vřelý. Jenže ožil teprve, když nás někdo štouch a světce národního zneuctil. Polepšíme se?

**Drobty.** Pohoda u nás teď opravdu letní. Teplota, tu a tam dešť i zdá se, že úroda většinou bude dobrá. Za to v Uhrách by-

lo zle. Leč i my jistoty nemáme žádné. Ovoce i obilí slibují za tím ale sklizeň dobrou.

Finanční ruch se ale nelepší. Stávky pro bídu všeobecnou utichly. Je to rozumější. . . . .

## Z ČESKÝCH VLASTÍ.

**Syn se oběsil a otec postřelil.** — Tragika nezměrného dosahu odehrála se dne 30. června před polednem na ostrově Velkých Benátek. V jedné tamní kolně byl zoleť svobodný převozník Vác. Horák nalezem oběšený na silné rybářské sítí. Nešťastná láska uvádí se jako důkaz sebevraždy. Nesmírný zármutek nad předčasnou smrtí mladíka rozhostil se v útrobách jeho otce, 48letého plavčího Václava Horáka, jenž po spatření mrtvoly syna svého prchal na plovárnu u ostrova Velkých Benátek, odkud zavzněla v zápětí střelná rána. Zarmoucený otec v sebevražedném úmyslu vypálil si ránu z revolveru do pravého spánku a způsobil sobě smrtelného zranění.

**Pokus vraždy a sebevraždy.** — Obyvatelé obce Ruzyně vzrušení byli v časných hodinách ranních ve středu 29. června příšernou udalostí, jejíž pachatelem byl 34 roky starý nádeník Štěpán Zoula. Již delší dobu před tím pozorovali obyvatelé vesnice, že v rodině Zoulově nevládně klid a všeobecně mínění vyznívalo v ten smysl, že pohnutkou toho jest intimní poměr, který Zoula zaujal k nevládní 15leté dceři, Anně Putové. V úterý večer slyšeti bylo u Zoulů hluchnou hádku, která za nedlouho utichla a členové rodiny na pohled klidně odebrali se na lůžko. Když pak počalo svítati, zahoukly v bytu dvě střelné rány a skoro v zápětí ozvaly se bolestné výkřiky. Na místo činu přicházeli nejprve sousedé Zoulovi, jimž se naskytl hrůzný výjev. Uprostřed světnice leželo nehybné tělo Zouly, jemuž z úst i čela proudem valila se krev. Opodál nalezem byl revolver a v koutě ozývalo se bolestné sténání Putové, kteráž posud neustrojena ležela na přičpostele. Z hlavy dívky crčela rovněž krev, smáčející peřiny i šatstvo po posteli pohozené. Jak se zjistilo, byli Zoula i Putova v čas spáchaného činu sami doma, neboť Zoulová, matka mladistvé dívky odešla cosi nakupovat.

**Neštěstí na stavbě.** Na stavbě kasáren v Hradci Králové, spadla dne 2. července ke čtvrté hodině odpolední pod střešou u třípatrové budovy těžká kamenná a cihlová, několik metrů měřící římsa, která prolomila lešení a sřítla se se třemi dělníky s ohromnou výškou dolů. Zabiti byli a strašně zohaveni J. Eliáš z Podhůří a Novák ze Steblové, oba otcové četnických rodin. Mimo to spadl zedník Nesvačil z Roudničky, který utrpěl lehčí poranění a dopraven byl do nemocnice. Kdo katastrofu zavinil, nelze říci; snad nešťastná náhoda.

**Četník četníka probodl.** Četnický závodčí pan Buryň, který v poslední době substitoval četnického strážmistra v Nechanicích, zašel si se svým soudruhům závodčím Ryšavým ve čtvrtek dne 30. června do hostince na tak zvanou "Hůrku" tamtéž. Vrátili se odtud domů, kdež došlo z neznámé příčiny ku hádce, v níž chopil se Buryň služební pušky a Ryšavého probodl.

**Zákaz postaviti český pomník na hřbitově v německé obci.** Před nějakým časem zamýšlel knížecí schwarzenberský hajný Adolf Staněk na místním hřbitově v Nečenicích na hrobě své choti postaviti pomník s českým nápisem. Obecní výbor se však usnesl, aby postavení pomníku bylo zakázáno. Zatecké okresní hejtmánství zahá-

jilo vzhledem k tomuto usnesení se úřední jednání a rozhodnutím se dne 15. června na základě § 102 o. ř. zapovědělo, aby usnesení to bylo provedeno. Starosta obce Ferd. Svoboda udal, že důvodem k tomuto usnesení se obecního výboru nebyla národnostní zaujatost a nesnášlivost, nýbrž to, že by pomník snad německo-nacionálními výtržníky, jichž se v Nečenicích nenedostává, mohl býti poškozen nebo zničen. Z toho důvodu se hajný Staněk rozhodl upustit od postavení pomníku a dal po nějakém čase mrtvolu své choti převésti do Domounic, kde bude také pomník postaven.

**Lupičský kousek za bíla dne.** — Lesná krajina ve druhé až třetí stanici mezi dráhou státní a severozápadní každoročně bývá navštěvovaná letními hosty pražskými a také již letos jest valně jimi oživena. Tato celá kolonie nemálo byla rozechvěna udalostí, jež se byla sběhla před 3. týdny v lesině "na vidrholci", rozkládající se mezi Běchovicemi, Ouvaly a Velkými Jirny. Choť pražského úředníka poštovního paní Drahorádová brala se krátce po poledních stezkou, vinoucí se skorem podél samého kraje lesa, když z nenadání byla přepadena malým jakýms zavalitým mužem, jenž chopil ji za hrdlo a po lupičsku zahrozil: "život nebo peníze". Sděšená paní, jež si byla vědoma své osamlosti a úplné své bezmoci, sáhla do kapsy a vyňala a stranou odhodila svoji toboleku. Lupič se dravě po ní shýbl a co zatím přepadená úprkem se dala k obci jirenské, seznav dostatečnou kořist, zmizel v lesní houštině. Čtvrtého dne na to zpraven byl o celém případě na návštěvu zavítavší pan dr. Drahorád a náhoda tomu chtěla, že lupičský skutek, co do pachatele svého došel odhalení. Mezi procházkou v lese totiž paní Drahorádová pojednou kynula svému manželovi na muže s dokladem, že to lupič z minulých dnů. Bez meškání pan dr. Drahorád zamířil k neznámému, ale ten se dal rychle lesem a když se octl z tohoto, přímo se konečně pustil na útěk. Leč veškero namáhání jeho, aby unikl, nebylo mu naplat, neboť byl přece dostihnout. V dopadeném lupiči byl seznán Josef Jeřábek, nádeník z Horních Počernic. Pak pan dr. Drahorád nelenil, zašel si do letního bytu svého pro velociped a odejel do zmařené obce, kdež bezprodleně vykonal domovní prohlídku, jež nebyla bez výsledku, neboť našel toboleku své choti, ovšem již vyprázdněnou. Postižený a usvědčený lupič Josef Jeřábek byl dán četnictvem do vazby k zemskému trestnímu soudu v Praze.

**Kadet zastřelen důstojníkem.** — V kadetní škole v Králově Poli u Brna událo se v úterý dne 5. července děsné neštěstí. Nešťastnou náhodou zastřelil důstojník kadeta, chovance IV. ročníku. Instruční důstojník skončil v poledne cvičení ve střelbě z revolveru. Po cvičení, stoje zády obrácen ke kadetům a maje revolver obrácen na stranu, kde nikoho nebylo, vyzval kadeta Maxu, který při každém cvičení byl mu k ruce, aby odpoledne revolver vyčistil. Maxa ve služební své horlivosti rychle předskočil od zadu před důstojníka, v tom však vyšla rána a mladý kadet, zasažen byl kulí z revolveru, klesl okamžitě mrtev k zemi. Kule vjela mu okem do mozku. Zoufalství důstojníka, který nedovede si vysvětlit, jak rána vyšla, bylo hrozné. Zastřelený kadet Maxa byl synem profesora z Kroměříže.

**Zoufalý skok zběha.** Veliký poplach v bruských kasárnách vyvolal dne 5. července odvážný útěk 21letého zběha Bohumila Hladíka, který chtěje dostati se na svobodu, skočil s vysoké zdi proti Strakovské akademii dolů. Hla-

dík, rodilý z Vršovic, dal se do brovolně odvésti k 36. pěšímu pluku v Mladé Boleslavi. Vojančina ho však záhy omrzela a pojala ho touha po volném životě. Utekł z kasáren již jednou, byl však chycen. Také nový pokus o útěk, který podnikl 8. června se mu nezdařil a polapený zběh dopraven do předběžné vyšetřovací vazby k doplňovacímu velitelství 28. pluku. Snad právě trudný život ve vězení pohnul Hladíka k novému nerozváznému skutku. Odpoledne, když ještě s jiným desertérem v průvodu ozbrojené hlídky byl vyveden na dvůr kasárenský, vyšplhal se Hladík, dříve než hlídka mohla mu v tom zabrániti, na vysokou zeď a vrhl se dolů. Bez vědomí zůstal na zemi ležeti. Stráž učinila poplach, vyběhla ven a nalezla zběha velmi těžce raněného.

**Krvavé zakončení milostného románu.** Nemalý poplach vznikl dne 6. července po 4. hodině odpolední v nádvoří ústavu choromyslných v ulici na Karlově na hořejším Novém městě pražském. Býv. opatrovník tohoto ústavu skončil tam sebevraždou. Frant. Dlouhý, 39 roků starý, byl dříve opatrovníkem v ústavu choromyslných, kteréhož místa dne 1. března byl zbaven. Nicméně Dlouhý stále ještě do ústavu docházel, neboť udržoval milostný poměr s jistou opatrovníčkou. Dlouhý byl sice ženat, s manželkou svojí však nežil ve společné domácnosti. Ve středu po 3. hodině odpolední přišel Dlouhý opět do ústavu, aby navštívil svoji milenku. Zdá se, že tento milostný poměr byl příčinou samovraždy. Dlouhý po delší rozmluvě s opatrovníčkou odešel do stromořadí v nádvoří ústavu, kde vypálil si kulku z revolveru do prsou. Smrt nastala po několika minutách.

**Hrozný čin šlené.** Město Stody za Plzni stalo se dne 30. června jevištěm hrozného činu, který provedla zoleť šlená Kbeková, žena zahradníka na dole Humboldtově. Na nešťastnici pozorovati bylo již delší známky trdnomyslnosti, které staly se ještě nápadnějšími, když Kbek povolal k sobě svou matku, by řídila mu místo churavé manželky jeho domácnost. Nešťastná žena od okamžiku tohoto často proti své tchyni prudce vystupovala. Dne 30. června viděl zahradník, jak jeho matka odcházela o 4. hodině ranní do chléva krmít dobytek a jak i jeho žena záhy po ní ze světnice odešla. Kbek usnul znovu, avšak když se o 6. hodině opět probudil, divil se, že v celém domě jest úplný klid a že nikde není pozorovati života. Nemoha si to vysvětliti, vyskočil z postele, aby pátral, co toho příčinou. A hned již u dveří objevil se mu příšerné divadlo: spatřil svou manželku oběšenou na klíce. Všechno namáhání, přivesti ji k životu, bylo již marné. Zděšen Kbekovo pak ještě se zvěštilo, když volal zoufale o pomoc, ale nikdo se mu neozýval. Ve zlé předtuše spěchal za matkou, nalezl však dvě na dvorek uzavřené. Když podařilo se mu je násilně otevřiti, spěchal do stáje, kde nalezl matku svou ležící v krvi bez pohnutí na podlaže. Vlasy měla rozervány a vytrhány, obličej úplně rozedraný a zkrvácen. Byla již mrtva. Bylo zjištěno šlená zahradníková žena svou tchyni ve stáji přepadla, srazila ji k zemi a zadrhnuvší jí provaz na krk, vetchou stařenu usmrtila. Jelikož však na mrtvole této nalezeny četné odřeniny, pocházející zejména od nehtů, soudí se, že mezi oběma ženami sveden zoufalý zápas.

Adresa Česko-amer. výboru pro sbírky do Čech, jest:

JAN GERINGER,

207 W. 12th St., Chicago